

Festival Internacional: bancarrota

El conflicte de l'empresa Festival pot suposar una de les crisis actuals més fortes en el sector de la sabata del Baix Vinalopó. A poc a poc, tot s'ha fet més complicat

Gaspar Macià

Festival Internacional, S A, l'empresa privada del calçat més important del país —pel que fa al nombre de treballadors, uns 630— fa aigües i amenaça de fer esclatar la major crisi laboral dels darrers anys al Baix Vinalopó, i més concretament a Elx, on és ubicada. Sindicats i empresa no s'entenen i, mentre l'expedient de rescissió de contracte per a 400 treballadors continua la seua tramitació, la Conselleria de Treball intenta acostar les posicions, cada vegada més allunyades. A la fàbrica, els

treballadors porten tres setmanes tancats i ja hi ha famílies que comencen a passar fam.

En conflicte de Festival no naix per generació espontània; és la conseqüència de quatre anys d'una gestió desencertada i de problemes no resolts, que han anat creixent com una bola de neu. El punt de partida —encara que abans d'aquesta data hi havia hagut ja alguns problemes— se situa en 1981, any en el qual la multinacional Uniroyal ven la seua fàbrica d'Elx i els magatzems de distribució, repartits arreu l'estat, a la firma Festival.

Anàlisi de Festival, S. A.

R. Signes

La primera clau per a entendre el conflicte de Festival, S A, està en l'operació de venda de la companyia a Euro Investing Ltd per Uniroyal Inc., l'anterior propietària. El grup multinacional Uniroyal Inc. l'any 80 ven les seues fàbriques de calçat dels EUA, i vol desfer-se també de la fàbrica d'Elx. Aquesta multinacional posseeix d'altres negocis a l'Estat espanyol que cotitzen en borsa i, per tant, no buscava tancar l'empresa d'una forma massa brusca, que pogués crear un greu conflicte social i danyar la seua imatge. A més, al novembre del 80 el personal va fer una compacta vaga de diversos dies de duració, que els va acabar de convèncer de la necessitat de trobar una fórmula més benigna per a eixir de la crisi. Aquesta va ser la venda de la fàbrica a Euro Investing Ltd, companyia americana «fantasma», on un tal senyor Rainer figura com a principal accionista. I diem fantasma perquè aquest empresari no ha aparegut per Elx en tot el conflicte, cosa bastant anormal i estranya, tractant-se de la supervivència o no de la «seua» empresa.

També, cal afegir-hi el fet que cap dels sectors no empresarials implicats, inclòs el Departament de Transaccions Exteriors, no ha pogut identificar aquest senyor ni accedir al contracte de compra-venda.

D'altra banda, l'article 44 de l'Estatut dels Treballadors considera que, en cas de canvi de titularitat de l'empresa, s'obliga el nou i l'antic propietaris, durant tres anys, a respondre de les obligacions anteriors a la transmissió. Aquests tres anys, precisament, es complien el 31 de març d'enguany, data en què els dirigents de la societat tenien gran interès d'enllestir-ho tot, per tal que els esguits finals no arribassen a Uniroyal Inc., com efectivament ha passat. Amb tota seguretat, la suspensió de pagaments efectuada fa poc tindria un efecte bastant diferent si s'hagués declarat el 28 de març, perquè la implicació d'Uniroyal hauria estat directa i, el resultat final, un altre.

Al llarg dels tres anys es pot observar que Festival, S A, malgrat haver augmentat les vendes progressivament, ha incrementat també les pèrdues (tret de 1982). Aquestes s'han anat suportant gràcies a l'important endeutament de més de mil milions de pesetes amb l'estat, en concepte de Seguretat Social i Hisenda Pública. Però, encara més greu, un informe econòmic, elaborat pels tècnics de la UGT, demostra que hi ha vendes inferiors al preu de cost en nou dels models més importants.

Curiosament, els models que pertanyien a les marques

La lluita dels treballadors ja ha eixit als carrers d'Eix.

Una operació molt poc clara

L'operació resulta altament sospitosa: el nou propietari, de nou nord-americà, Mr. Rainer, compra Uniroyal per dos-cents milions de pessetes, però només en paga quatre; els cent noranta-sis restants són aportats per la firma venedora, com un «préstec». Això fa que Uniroyal continue vinculada a Festival i que l'operació es contemple com una mascarada.

Així les coses, Uniroyal ha continuat invertint diners en Festival, la qual, malgrat la injecció financera, ha anat veient com la seua situació s'agreujava, a causa de la nombrosa plantilla. A final de l'any passat, Uniroyal decidí que ja en tenia prou i tancà la font financera, la qual cosa accelerà els esdeveniments. En qüestió de mesos, l'empresa es quedà descapitalitzada i en ple procés de venda de les seues marques comercials a una comercialitzadora creada per persones vinculades a la mateixa empresa, amb el nom de Casual.

A partir d'aquest moment, l'empresa es planteja com a únic objectiu

d'altres multinacionals (Scholl, Boxer, Chicco, etc), i la comanda havia estat gestionada pel misteriós senyor Rainer. Tals operacions podrien ser qualificades com a evasió de capital indirecta, per mitjà d'una facturació que fàcilment s'ha pogut enviar als depòsits a l'estranger de la mateixa societat. Això és difícilment demostrable quan entrem en els estranys jocs de les multinacionals.

La fabricació del calçat es fonamenta en un procés d'operacions fàcilment identificables, i que poden ser efectuades separadament (tallat, rebaixat, doblegat, muntat, etc). Quan són realitzades per unitats productives diferents, s'arriba a una descentralització productiva, base de l'economia submergida. Segons un recent, i inèdit, estudi de l'Institut Gil-Albert, elaborat per un equip de professionals, dirigit pel economista Josep A. Ybarra, es calcula en un 60 per 100 del total la producció de calçat que es fa clandestinament.

D'altra banda, la comercialització del calçat s'ha convertit en una especialitat, on els beneficis són superiors que dins l'empresa productiva, ja que, en controlar el mercat i les marques, poden imposar els preus de compra a les empreses transformadores. Així, un gran nombre d'empresaris sabaters d'Eix i d'altres comarques tanquen la seua fàbrica i passen a crear-ne comercialitzadores, deixant al costat tota una xarxa submergida de treball productiu. Aquest mecanisme és el que han tractat d'utilitzar —no en caldria una altra— els directius de Festival, S A. A tal efecte, han creat una empresa comercial, Ca-

sual, S A, on hi ha els mateixos socis, i, més important encara, s'han quedat amb les marques de Festival, S A, algunes de les quals encara eren propietat d'Uniroyal. Amb aquesta maniobra, alhora que compleixen l'objectiu de tancar l'empresa, en salven la part que té més valor per a ells: les marques i els contactes comercials.

Malgrat això, el que sembla més preocupat és la normalitat amb què l'administració ha acceptat la possibilitat que Festival, S A, per al futur, faça servir l'economia informal, ja que, com es va sentir dir en la Delegació de Treball d'Alacant, «si no ho fa ací, ho farà a Taiwan». Això, atesa la important significació de l'empresa, potser la més gran del país, voldria dir que l'administració justifica l'estesa i discutible pràctica empresarial d'utilitzar l'economia submergida, que, pel que fa a aspectes socials, ens torna al segle passat.

Entre les alternatives de solució al conflicte s'ha plantejat la possibilitat de constitució d'una societat anònima laboral entre alguns dels treballadors excedents. Aquesta eixida estaria condicionada per la falta d'una xarxa comercial o comercialitzadora, que en aquest sector es fonamental, com hem vist. Si no és vol tornar a dependre de l'antiga empresa, l'única entitat amb mitjans per a muntar-la seria l'administració. Aprofitant el moment, aquesta podria bastir una gran comercial, de tal manera que, alhora que serviria per a ajudar tota l'estructura cooperativa de la indústria del calçat, marcaria una eixida alternativa legalitzada al treball clandestí.

Difícil viabilitat per a una empresa descapitalitzada.

reduir plantilla i quedar-se amb 250 treballadors. Les centrals sindicals CCOO i UGT s'hi oposen frontalment, i la primera, conscient que amb una plantilla de més de 600 treballadors és inviable la fàbrica, proposa un pla de quatre anys durant el qual, pel sistema de baixes incentivades i jubilacions anticipades, quedarien 400 treballadors en la plantilla, xifra que aquesta central considera òptima per rendibilitzar l'empresa.

El pla no és acceptat per l'empresa i, davant la situació d'inestabilitat laboral creada, hi intervé la Conselleria de Treball, que encarrega un estudi de viabilitat a la firma Arthur Andersen. Els resultats no agraden als treballadors, però són assumits per la Conselleria. En l'informe es proposa la rescissió de contracte a 200 operaris, si es mantenen unes determinades pautes de producció, o bé de 400, si no hi ha garantia de complir les normes.

Davant la proposta, les dues centrals van allunyant-se i, mentre UGT comença a contemplar la possibilitat d'acceptar-la i negociar amb l'empresa, CCOO —majoritària en la fàbrica— s'hi oposa, ja que no veu garanties, i menys encara després d'haver comprovat que Festival es troba descapitalitzada i que els bancs es neguen a concedir-li més diners.

Suspensió de pagaments

L'empresa continua treballant i presentà, l'estiu d'aquest any, un expedient de regulació de jornada, de quatre hores, per a tota la plantilla. Quan aquest expedient acaba, al setembre, Festival presenta suspensió de pagaments a Madrid, per evitar la pressió social i política que el tràmit hauria suposat a Elx. La mesura havia estat suggerida, en certa manera, per la Conselleria, atesa la descapitalització de l'empresa i la impossibilitat de fer front a les baixes voluntàries.

Tot seguit, Festival presenta una proposta als treballadors per anar reduint-ne progressivament la plantilla, fins arribar, a l'abril del 86, als 250 treballadors que l'empresa considera justos per a prosseguir la producció; els restants podrien acollir-se a les baixes incentivades o formar una Societat Anònima Laboral (SAL), amb maquinària i locals cedits per Festival. La proposta és rebutjada, i després, l'empresa presenta un expedient de rescissió de contracte per a 400 treballadors.

CCOO, que continua sense veure la cosa clara, insisteix que de primer cal pagar les baixes voluntàries, després, estudiar la possibilitat de crear la SAL, i, a continuació, seure a negociar. UGT llança la proposta que

hi ha empresaris interessats a crear una empresa amb els excedents de Festival, cosa que no es concreta i que provoca altres comentaris sobre nous empresaris interessats en el tema.

L'administració té la paraula

Les pretensions de l'empresa són clares per a CCOO: «Quedar-se amb el menor nombre de treballadors directes en la fàbrica i desviar la faena cap a la comercialitzadora i els tallers clandestins, tal com es fa ja ara», assenyala Josep Plaza Titos, destacat líder comarcal de la central i membre del comitè d'empresa de Festival.

El problema que es planteja actualment, amb l'activitat totalment paralitzada i sense primeres matèries, es com mantenir els clients i servir les ordres pendents fins a cap d'any, entre 25.000 i 70.000 parells. CCOO estima que, per tornar a posar en marxa la fàbrica, caldrà entre 50 i 60 milions de pessetes, quantitat que els bancs no facilitaran si no hi ha abans un acord amb els treballadors.

L'administració —central i autonòmica— que fins ara havia volgut mantenir-se al marge —malgrat que el principal creditor de l'empresa en la suspensió de pagaments és el mateix estat, amb quasi mil milions de deutes a la Seguretat Social i Hisenda— té ara el negre afer en les seues mans, ja que ha de decidir sobre l'expedient de rescissió de contractes a 400 treballadors. Si l'accepta, la plantilla li ho posarà difícil; si no ho fa, l'empresa podria tancar. Mentrestant, els treballadors continuen tancats als locals de l'empresa i algunes famílies es veuen necessitades de demanar per a poder menjar. □

BAR RESTAURANT Casa Canyes

Desdejunis (rebetats, sucs de fuites, caçalles), bons i succulents esmorzars valencians (sucats en plat o a mos redó). Dinars tradicionals que tothom sap fer, com ara paelles, fideuades, calderetes de peix, gaspatxos manxecs, allipebre, coques, farinetes, miques de pa i, sobretot, arrossos, tots els arrossos que... sabem fer.

(Pepet, ¿què vols per a dinar? Xe, quatre cullerades de qualsevol cosa). Fuets, formatges i *cantimpalos*. Postres: fruites del temps, confitades, ganyips, brull amb mel, rebosteria i altres llepolies.

Rebetadets a quatre duros, i, si no podeu, no patiu, que vos esperem l'endemà. I vins valencians perquè el menjar navegue.

...Menjar per encàrrec al 323 54 15... Carrera del Riu, 316 PINEDO (l'Horta)